proLékaře.cz | 16.11.2026

Mnohostranné dopady pandemie

Již rok žijeme v jiném světě, ve světě, který jsme si nedovedli představit. Vědeckofantastické romány typu Kmen Andromeda Michaela Crichtona byly zajímavým a vzrušujícím čtením aktivujícím naši fantazii. Všichni jsme to brali jako vědeckou fikci, která se ale nikdy nenaplní. O španělské chřipce jsme všichni měli nějaké informace. Ale pouze ti, kteří se zajímají o historii si uvědomovali, že zabila násobně více lidí než celá první světová válka – ale byla to pro nás všechny hluboká historie. O její vazbě k současnosti nás nenapadlo ani uvažovat.

Ale stalo se. Ať už se SARS-CoV-2 dostal z Číny do světa (nebo kde a jak vlastně vznikl) jakkoli, tak je tady. A my si s ním nevíme moc rady. Nebyli jsme připraveni a stále vlastně nejsme, ani se nám tomu nechce moc věřit. Nechci se pouštět do filozofických úvah a už vůbec ne do politických komentářů a do hodnocení toho, co kdo kdy mohl, měl či nechtěl udělat a kdo za co může. Stínání hlav, většinou těch nevinných, ještě přijde.

Klinická osteologie nebyla tím hlavním zasaženým. Když srovnáme dopad epidemie na náš obor s dopadem na intenzivní medicínu, na pneumologii a mnohé jiné, tak je třeba přiznat, že nejsme „první linie“. To ale v žádném případě neznamená, že se epidemie nás, a především našich pacientů netýká. Naopak. Naši pacienti nepochybně patří mezi nejohroženější, především z hlediska věku. Je proto velmi dobře, že naše česká i slovenská odborná společnost velmi rychle připravily doporučení jak postupovat, co a jak zajistit a jak zabránit škodám, které vznikají odložením nebo přerušením péče. Včas jsme zpracovali návrhy jak postupovat, jak zajistit distanční péči, která minimalizuje riziko vystavování pacientů přímému, osobnímu vyšetření v nemocniční nebo jiné ambulanci, a přitom nezanedbá nezbytná opatření. Časopis Clinical Osteology jako komunikační médium v tom sehrál velmi významnou a přínosnou roli, jinak nenahraditelnou. Přizpůsobili jsme se jako obor velmi rychle a je potřeba za to všem poděkovat. Obor funguje i v těchto těžkých podmínkách.

Potvrzujeme si, že pacienta nemusíme „vidět“ každý rok (nebo i častěji), že lze konzultovat telefonicky, poslat recept mailem atd. Ne vše lze však dělat distančně: nezměříme BMD (bez toho lze asi chvíli vydržet), ale především nemůžeme distančně podávat injekční a infuzní terapii. Tam je osobní přítomnost pacienta nezbytná a přesunutí této terapii na pracoviště všeobecného praktického lékaře mnoho neřeší – stále je to návštěva zdravotnického zařízení – a to už je lépe navštívit to „zaběhnuté“, kde pacienta známe. Cítím potřebu vyjádřit velký dík všem, kteří to zvládají, kteří pracují i v těchto ztížených podmínkách (i když značná část našeho personálu, především v nemocnicích, pracuje místo u nás, tak na covidových jednotkách). Klobouk dolů a díky vám všem, obor žije a žije dobře a zodpovědně!

Přešli jsme na distanční vzdělávání, místo Pracovních dnů (všechny dny jsou pracovní, teď myslím odborná setkání), místo kongresů na distanční kontakt, webináře, telefonické konzultace. O mnohé jsme přišli. Nenahraditelnou ztrátou je zrušení plzeňského kongresu „Sekundární osteoporóza“, dramaticky byla omezena účast na tradičním společném kongresu slovenské a české osteologické společnosti, který se konal tentokrát v Bratislavě. Slovenští kolegové udělali obrovský kus práce, aby kongres vůbec uskutečnili – a podařilo se jim to. Byl jistě omezen počtem účastníků, chyběním zahraničních speakerů, i česká účast byla velmi malá. Přesto to byl kongres úspěšný a pevně věřím, že většina aktivních účastníků své přednášky zveřejní alespoň formou abstrakt – lépe plných článků – v našem časopise. To je totiž cesta, která je stále otevřená, cesta, která nám ponechává možnost být spolu, být v kontaktu, sdělovat si poznatky, předávat zkušenosti, doporučovat postupy a podporovat odborný život. Právě v této situaci si ještě více uvědomujeme, jak skvělé je, že se nám podařilo náš odborný časopis přes všechny složitosti a peripetie v minulých letech udržet. A nejen udržet. I obsah tohoto čísla vás jistě přesvědčí, že obor žije. Žije v našich zemích, žije v mezinárodním společenství. Je mnoho zajímavých témat, je mnoho vhodných úvah, je mnoho potřebných doporučení. Jsou zajímavé a poučné kazuistiky – ta v tomto čísle má dokonce symbolicky česko-slovenský podtext.

Epidemii lidstvo, ale i my v našich zemích zvládneme. Bude to dlouhé a bolestivé, ale neporazí nás to. Medicína z toho vyjde vítězně – a za všechny klinické osteology budu rád, když z toho vyjdeme vítězně i my – náš obor a naši pacienti. Děláme pro to vše, co je možné. A „prohrát“ nemůžeme a ani nesmíme. Obor se rozvíjí. Na Slovensku se dostal mezi registrované obory, v českých zemích je nástavbovým atestačním oborem. Máme mnoho problémů – smlouvy s pojišťovnami, preskripci limitovaných léků, nedostatek odborníků, dlouhý boj o zavedení FLS a mnohé další. Máme ale také mezi námi skvělé lidi a odborníky, a to je nade vše.

Časopis Clinical Osteology končí další úspěšný ročník a v roce 2020 sehrál významnou a dobrou roli i za chybějící kongresy. Doufám, že v roce 2021 bude sehrávat svou roli nadále, ale že se uvidíme osobně i na kongresech – třeba na společném kongresu SMOS a SOMOK v září v Hradci Králové.

S přáním optimizmu a pevného zdraví

Vladimír Palička
předseda Společnosti pro metabolická onemocnění skeletu ČLS JEP